

Аксіологічна парадигма „успіх“ у дискусіях Чернівецької літературознавчої конференції 2022 року

Olha Chervinska – Roman Dzyk (Černivci)

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича уже двадцять років поспіль проводить міжнародні літературознавчі конференції, підтримуючи тяглість наукової традиції, зокрема у сфері славистики. Так, свого часу в співпраці з Українським комітетом славистів на базі Чернівецького університету були проведені такі наукові заходи: VI українська славистична конференція (1964),¹ Волковські читання. До 105-річчя з дня народження Р. М. Волкова (1990),² X всеукраїнська славистична конференція «Духовне відродження слов'ян у контексті європейської та світової культури» (1992).³ Також у 2002 р. університет став місцем проведення П'ятого міжнародного конгресу українців.⁴

На чернівецьких конференціях славистика, як правило, розглядалася в контексті світової культури, що активізувало форми наукової комунікації та приваблювало широке коло дослідників. Особливістю цих наукових симпозіумів було і є щоразу нове тематичне спрямування. Серед них варто відзначити такі: *Актуальні питання зарубіжної літератури та теорії літератури: література і влада*

(2003), *Література в контексті кризової доби* (2005), *Літературна герменевтика та рецептивна теорія у сучасному науковому контексті* (2006),⁵ *Криза теорії* (2007),⁶ *Мультикультурні аспекти сучасного літературознавчого дискурсу* (2008),⁷ *Мультикультуралізм у перспективі літературознавчої антропології* (2009),⁸ *Поетика містичного* (2010),⁹ *Генеza жанрових форм у контексті інтермедіальності* (2011),¹⁰ *Література у літературознавчому континуумі* (2012),¹¹ *Потенціал провінції як джерело утопії* (2013), *Біографія як текст* (2014),¹² *Історіографія науки про літературу* (2015),¹³ *Пасіонарність друго-*

- 1 *Tezy dopovidej VI ukrajins'koji slavističnoji konferenciji* (Černivci, 13–18 žovtnja 1964 r.). Vidp. red. A. Volkov. Černivci: Černivec'kyj deržavnyj universytet, 1964. 304 s.
- 2 *Volkovs'ki čytannja. Do 105-riččja z dnja narodžennja R. M. Volkova: tezy dopovidej* (Černivci, 24–26 žovtnja 1990 r.). Černivci: Černivec'kyj deržavnyj universytet, 1990. 82 s.
- 3 *X vseukrajins'ka slavistična konferencija „Duchovne vi-drodžennja slov'jan u konteksti jevropejs'koji ta svitovoji kul'tury“: tezy dopovidej* (Černivci, 18–20 travnja 1992 r.). Vidp. red. A. Volkov. Černivci: Černivec'kyj deržavnyj universytet, 1992, t. 1, 144 s.; t. 2, s. 145–294.
- 4 *P'jatyj mižnarodnyj kongres ukrajinistiv: prohrama* (26–29 serpnja 2002 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2002. 152 s.

- 5 *Literaturna hermenevtyka ta receptyvnna teorija u sučasnomu naukovomu konteksti: anotaciji dopovidej Vseukrajins'koji naukovoji konferenciji* (16–17 lystopada 2006 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2006. 22 s.
- 6 *Kryza teoriji: prohrama ta anotaciji dopovidej Mižnarodnoji naukovoji konferenciji* (18–19 žovtnja 2007 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2007. 58 s.
- 7 *Mul'tykul'turni aspekty sučasnoho literaturoznavčoho dyskursu: prohrama ta anotaciji dopovidej Mižnarodnoji naukovoji konferenciji* (13–14 lystopada 2008 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2008. 50 s.
- 8 *Mul'tykul'turalizm u perspektivi literaturoznavčoji antropolo-hiji: prohrama ta anotaciji dopovidej Mižnarodnoji naukovoji konferenciji* (22–23 žovtnja 2009 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2009. 62 s.
- 9 *Poetyka mistyčnoho: prohrama ta anotaciji dopovidej Mižnarodnoji naukovoji konferenciji* (7–8 žovtnja 2010 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2010. 94 s.
- 10 *Geneza žanrovych form u konteksti intermedial'nosti: prohrama ta tezy dopovidej Mižnarodnoji naukovoji konferenciji* (29–30 veresnja 2011 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2011. 70 s.
- 11 *Literatura u literaturoznavčomu kontynuumi: tezy dopovidej X Mižnarodnoji naukovojikonferenciji* (17–19 žovtnja 2012 r., Černivci). Siedlce, 2012. 117 s.
- 12 *Biohrafija jak tekst: materialy XI Mižnarodnoji poetykolohič-noji konferenciji* (16–17 žovtnja 2014 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2014. 137 s.
- 13 *Istoriografija nauky pro literaturu: materialy XII Mižnarodnoji literaturoznavčoji konferenciji* (do 70-riččja kafedry

рядного (2017),¹⁴ *Інтервали: 1918 – 1968 – 2018 (література / літературознавство)* (2018),¹⁵ *Онтологія метафори* (2019), *Целан: 100* (2020). Переважна більшість конференційних доповідей згодом була оприлюднена в розширеному форматі статей у журналі «*Питання літературознавства*».¹⁶ Низка конференцій увінчалась виданням колективних монографій¹⁷ або спеціальних випусків «*Питань літературознавства*».¹⁸ Упродовж тривалої історії формат наукових заходів зазнавав видозмін (колоквіуми, круглі столи, онлайн і змішана форма проведення), при цьому умовно орієнтуючись на еталон платонівської Академії.

Цього разу 25 листопада 2022 року відбулася XVIII Міжнародна літературознавча онлайн-конференція *Література: маркери успіху*. Як завжди, колектив кафедри під незмінним керівництвом ініціаторки конференції-проекту професорки, завідувачки кафедри Ольги Червінської ретельно продумав і підготував новий для себе онлайн-формат подібного заходу, запропонувавши також і свої авторські доповіді.

Попри складну ситуацію в країні, у науковому заході виявили бажання взяти участь 50 літературознавців: з різних регіонів України – Бердянськ, Дніпро, Донецьк, Кам'янець-Подільський, Київ, Коломия, Львів,

Чернівці; також представники ще 10 країн світу – Грузія, Італія, Литва, Марокко, Польща, Португалія, Сенегал, США, Франція, Чехія. Участь закордонних колег у конференції, крім усього іншого, стала ще й виразним жестом підтримки української науки в ці непрості часи.

Пленарне засідання відкрила доповідь провідного чеського славіста Іво Поспішила (Брно) *Мінливість успіху: загальні міркування про долю літературних творів та їх авторів*. Відтак учасники прослухали виступ професорки Версальського університету (Париж) Орелі Баржоне «*Загублені: Пошук шести із шести мільйонів*» Данієля Мендельсона (2007) та «*Поштівка*» Ан Берест (2021): *успіх двох протилежних трактувань Голокосту*. Пленарне засідання продовжив професор кафедри Петро Рихло з доповіддю *Поетична збірка Пауля Целана «Мак і пам'ять»: історія літературного профіту*. Жваві дискусії викликав виступ професора Варшавського університету Романа Мниха *Місце роману в каноні української класики: декілька провокацій*.

Надалі конференція відбувалася в рамках чотирьох секцій: *Письменник як бренд: знакові маркери успіху; Магnum opus автора. Літературні премії, конкурси, резиденції як ознака визнання. Письменник у своєму / чужому культурному ареалі; Історична зміна літературного канону: успіх, забуття, перевідкриття; Митець у літературному процесі: роль літературних об'єднань, критики та рецептивного середовища*. Так само, як на пленарному засіданні, славістична тематика була присутня в роботі кожної секції, складаючи третину всіх виголошених доповідей.

Матеріали конференції, які оприлюднені окремою книжкою,¹⁹ дають уявлення про феномен літературного успіху та його актуальні маркери. Зокрема, постать письменника висвітлюється як бренд, magnum opus автора ідентифікується як фактор його успіху / не-

zarubižnod' literatury ta teoriji literatury Černivec'koho nacional'noho universytetu imeni Jurija Fed'kovyča, 25 veresnja 2015 r., Černivci). Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2015. 104 s.

14 *Pasionjirnist' druhorjadnoho: materialy XIV Mižnarodnoji literaturoznaučoji konferenciji (11–12 travnja 2017 r., Černivci)*. Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2017. 240 s.

15 *Intervaly: 1918 – 1968 – 2018 (literatura/literaturoznavstvo): materialy XV Mižnarodnoji literaturoznaučoji konferenciji (18–19 žovtnja 2018 r., Černivci)*. Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2018. 176 s.

16 *Viz Pytannja literaturoznavstva 93: Bibliohrafično-systematyčnyj pokazčyk (1966–2015)*, 2016, 208 s.

17 *Poetyka mistyčnoho: kolektyvna monohrafija*. Upor. O. Červins'ka. Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2011. 320 s.; *Imperativu provincija: kolektyvna monohrafija*. Upor. O. Červins'ka. Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2014. 320 s.

18 *Pytannja literaturoznavstva 101: Ontolohija metafory*, 2020. 280 s.

19 *Literatura: markery uspicihu: materialy XVIII Mižnarodnoji literaturoznaučoji onlajn-konferenciji (25 lystopada 2022 r., Černivci)*. Černivci: Černivec'kyj nacional'nyj universytet, 2022. 120 s.

успіху. Етапи успіху, забуття, перевідкриття постають рушійними силами історичної зміни літературних канонів. Увага також приділяється значенню літературних об'єднань, критики, читацької рецепції при визначенні місця митця в літературному процесі. Літера-

турні премії, конкурси, резиденції розглядаються як ознака визнання.

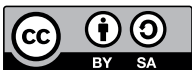
Сподіваємося, оригінальна тематика наступних чернівецьких конференцій так само привертатиме увагу міжнародної літературознавчої спільноти і, зокрема, славістів.

Olha Chervinska, Doctor of Philological Sciences, Professor

Head of the Department of World Literature and Theory of Literature
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2, Kotsiubynsky str., 58012, Chernivtsi, Ukraine
o.chervinska@chnu.edu.ua

Roman Dzyk, Ph.D.

Department of World Literature and Theory of Literature
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2, Kotsiubynsky str., 58012, Chernivtsi, Ukraine
r.dzyk@chnu.edu.ua

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as image or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.